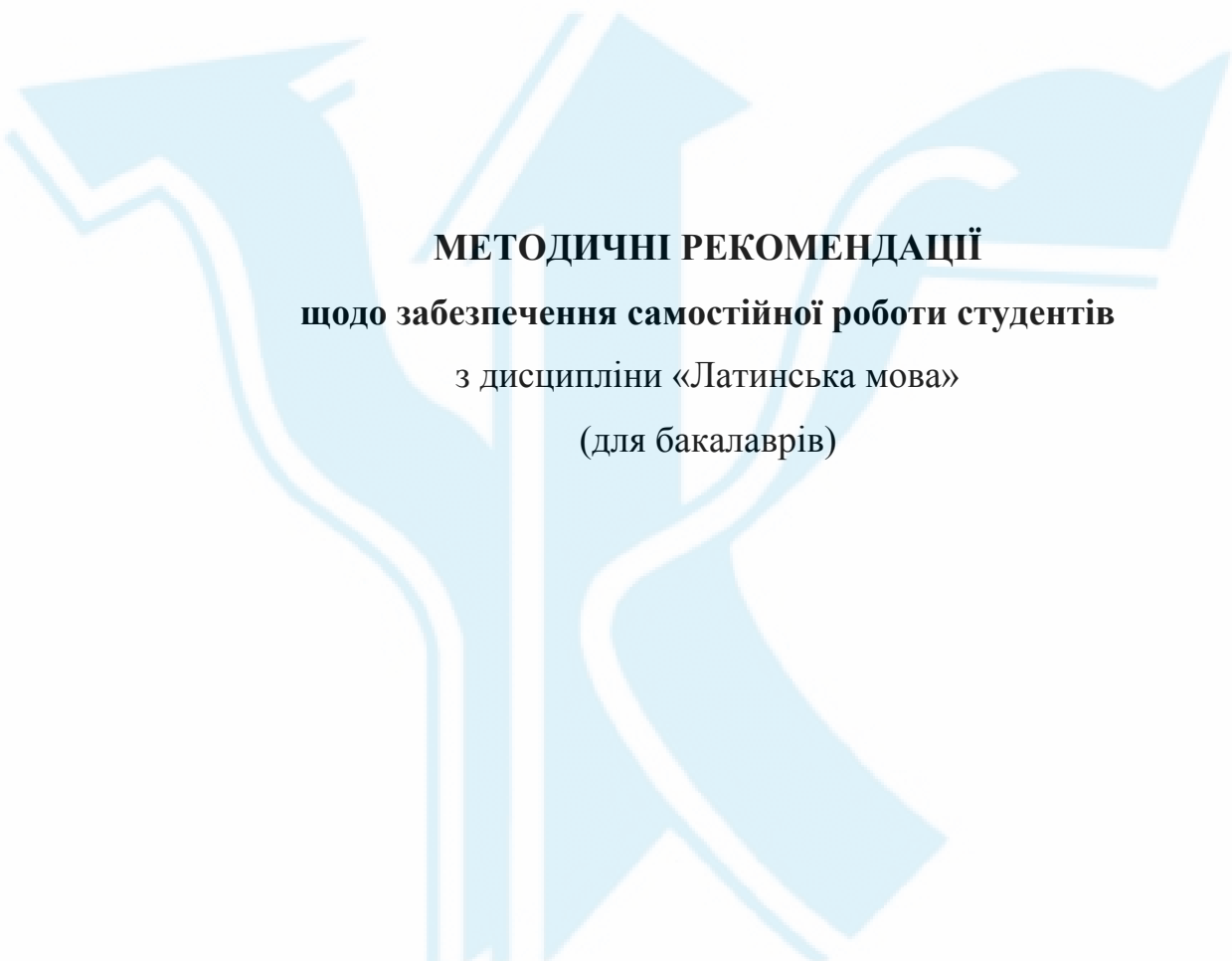

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Українсько-Арабський інститут міжнародних відносин
та лінгвістики ім. Аверроеса

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни «Латинська мова»
(для бакалаврів)

МАУПЛ

Київ 2016

Підготовлено завідувачем кафедри іноземних мов І.С. Баховим,
доцентом кафедри іноземних мов О.П. Цибенком

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов
(протокол № 1 від 29.08.2008)

Перезатверджено на засіданні кафедри іноземних мов
(протокол № 6 від 15.01.2016)

Схвалено Вченою радою УАІМВіЛ ім. Аверроеса ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(Протокол № 2 від 23.03.2016)

Бахов І. С., Цибенко О.П. Методичні рекомендації та контрольні завдання до навчальної програми дисципліни «Латинська мова» для освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр”. Містять пояснювальну записку, завдання для самостійної роботи – К.: МАУП, 2016. – 13 с.

Пояснювальна записка

. Самостійна робота складається з

- виконання домашніх лексичних та граматичних вправ;
- систематичного використання одномовних та двомовних словників;
- усного та письмового перекладу текстів;
- попередньої підготовки (відбір лексичного матеріалу, складання плану, аргументування і т. інш.) до аудиторного виконання комунікативних завдань і проведення бесід та дискусій;
- індивідуального читання оригінальних художніх творів, короткого викладення змісту прочитаного, поповнення активного та пасивного лексичного запасу;

Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований або комп'ютерний її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані. В кінці роботи ставиться підпис студента і дата виконання.

Виконана робота повинна бути відправлена до Академії, її інститутів чи деканатів не пізніше ніж за 1 місяць до початку сесії. Контрольна робота рецензується викладачем та оцінюється ним, як правило, за п'ятибальною шкалою. При отриманні негативної оцінки робота разом з рецензією повертається студенту на доопрацювання, після чого з урахуванням зауважень передається для повторної перевірки разом з рецензією. Якщо контрольна робота виконана без дотримання рекомендацій або не повністю, вона повертається студенту без перевірки на доопрацювання.

Контрольна робота складається з п'ятьох завдань.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Провідмініяйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідмініяйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного застав.
4. Провідмініяйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного застав.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.

10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. is poëta clarus (цей відомий поет); illud opus immortale (ця бессмертна праця).
2. securus, a, um; celer, eris, ere; liber, era, erum; nobilis, e; bonus, a, um; gracilis, e; simplex, hcis; recens, Bntis.
3. amo 1, mitto 3.
4. doceo 2, audio 4.
5. credo 3, labpro 1.
6. 38 человек, 56 книг, 216 моряков, 387 лет, в 1294 году.
7. Thales aquam dixit esse initium rerum. Disciplina druidum in Britannia reperta atque inde in Galliam translata esse existimatur.
8. Augusto regnante Romae litterae artesque florebant. Dicendo dicere, scribendo scribere discimus. Corpus iuvenibus exercendum est.
9. Do, ut des, do, ut facias; facio, ut des, facio, ut facias (Digesta). Cum vita sine amicis tristis sit, ipsa ratio monet amicos comparare.

Interpretatio stricta

In testamento, a Lutio Titio facto, ita scriptum erat: Maevius, filius meus primogenitus, heres esto. Lanam, quae die mortis meae in aedibus meis inventa erit, heres meus Seiae, sorori suae, dare damnas (=obligatus) esto.

Quaestio ita proposita est: an vestis, ex lana facta, legato continetur. Item Sempronio legata est materia, ex materia autem navis aedificata erat ante mortem testatoris. An navem Sempronio dare obligatus est?

Quoniam ex contextu haud ambigua testatoris voluntas not apparet, locus est strictae interpretationi ex exacta verborum significatio spectatur. Quid ergo est?

Testamento videntur comprehensae lana et materia, non autem res artificio et opere confectae; navis igitur et vestis in bonis heredis perma-nebunt (Digesta).

Варіант 2

1. Провідмініняйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідмініняйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідмініняйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. id proelium acre (это жестокое сражение); haec legio Romana (этот римский легион).
2. certus, a, um; elegans, elegantis; miser, era, erum; delicatus, a, um; humilis, e; fortis, e; audax, acis; malus, a, um.
3. habeo 2, dormio 4.
4. puto 1, statuo 3.
5. video 2, lego 3.

6. 79 книг, 26 человек, 547 моряков, 815 лет, в 1459 году.

7. Cupio me esse clementem (Cicero). Debitor tuus in fraudem creditorum nihil facere videtur. Id non intellexisse videris.

8. Me absente, consilium finitum est. Breve tempus homini ad vivendum datur. Si verum respondere velles, haec dicenda essent.

9. His testibus ego utar, si res dubia aut obscura sit. Graeci, cum Troiam expugnassent, magnum numerum incolarum eius necaverunt.

10. De actionibus

Nihil aliud est actio quam ius, quod sibi debetur, iudicio persequendi.

Actionum genera sunt duo: in rem, quae dicitur vindicatio, et in personam, quae conditio appellatur (Ulp.).

In personam actio est qua agimus cum aliquo, qui nobis vel ex contractu vel ex delicto obligatus est, id est quotiens intendimus eum dare, facere, praestare, oportere (Gai.).

In rem actio est, cum aut corporalem rem intendimus nostram esse aut ius aliquod nobis competere, velut utendi-fruendi, agendi, aquam ducendi (Gai.).

In rem actio adversus eum est qui rem possidet. In personam actio adversus eum locum habet qui obligatus est nobis (Ulp.).

Варіант 3

1. Провідміняйте словосполучення в однині та множині.

2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.

3. Провідміняйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.

4. Провідміняйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.

5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.

6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишть латиною словами.

7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.

8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.

9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.

10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. is amicus fidelis (этот верный друг); iste nauta peritus (тот опытный моряк).

2. clarus, a, um; parvus, a, um; demens, entis; honestus, a, um; difficilis, e; aeger, gra, grum; dulcis, e; levis, e.

3. muto 1, trado 3.

4. sedeo 2, vestio 4.

5. minuo 3, noto 1.

6. 48 книг, 37 человек, 819 моряков, 456 лет, в 1985 году.

7. Brutus, cum liberos suos revocandis in Urbem regibus studere cognovisset, sua manu eos cecidisse dicitur. Te esse felicem volo.

8. Nulla aetas ad discendum sera est. Aliqui vir bonus nobis eligendus est ac semper ante oculos habendus, ut, quasi illo praesente, vivamus et, illo vidente, omnia faciamus.

9. Solo, cum interrogaretur, cur nullum supplicium constituisset in eum, qui parentem necavisset, respondit se putavisse neminem id facturum esse. Si tacuisses, philosophus mansisses.

10. **Res corporales et incorporales**

Quaedam res corporales sunt, quaedam incorporales. Corporales hae sunt, quae tangi possunt, velut fundus, homo, vestis, aurum, argentum et denique aliae res innumerabiles. Incorporales sunt quae tangi non possunt, qualia sunt ea, quae in iure constituit, velut ius hereditatis, usus-fructus, obligationes.

Nec ad rem pertinet, quod in hereditate res corporales continentur: nam et fructus, qui ex fundo percipiuntur, corporales sunt, et id, quod ex aliqua obligatione nobis debetur, plerumque corporale est, veluti fundus, homo, pecunia.

Nam ipsum ius successionis et ipsum ius utendi-fruendi (пользование вещью и ее плодами) et ipsum ius obligationis incorporale est. Eodem numero sunt iura praediorum urbanarum et rusticorum, quae etiam servitutes vocantur.

Варіант 4

1. Провідміняйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідміняйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідміняйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. is exercitus Romanus fortis (это храброе римское войско); ista arbor alta (то высокое дерево).
2. gratus, a, um; tener, era, erum; sapiens, Bntis; dives, htis; magnus, a, um; dissimilis, e; acer, acris, acre; brevis, e.
3. dubito 1, instruo 3.
4. prohibeo 2, venio 4.
5. milito 1, scribo 3.
6. 37 книг, 49 человек, 415 моряков, 688 лет, в 1374 году.
7. Socrates: "Scio, — inquit, — me multa nescire; itaque multo sa-pientior sum, quam homines, qui putant se omnia scire". Videntur ii victuri esse.
8. Hostibus circumventis, Romani proelium committere constituerunt. Suo cuique iudicio utendum est. Hominis mens discendo alitur et cogitando.
9. Moribus apud nos receptum est, ne inter virum et uxorem donationes valerent (Digesta). Non scribo tibi, cum aegrotus sim. Capitolium ab hostibus expugnatus esset, nisi a defensoribus clamor anserum auditus esset.
10. **De iure personarum**

Варіант 5

1. Провідміняйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.

3. Провідмініяйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідмініяйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. iste vir sapiens (этот мудрый человек); ea vita brevis (эта короткая жизнь).

2. latus, a, um; integer, gra, grum; celebris, bris, bre; levis, e;
prudens, entis; facilis, e; utilis, e; parvus, a, um.

3. vinco 3, navigo 1.

4. iubeo 2, munio 4.

5. educo 1, invenio 4.

6. 26 книг, 39 человек, 413 моряков, 685 лет, в 1837 году.

7. Cicero Catilinae: "Iam intelleges, — inquit, — multo me vigilare acrius ad salutem, quam te ad perniciem rei publicae". Praetor ius reddere dicitur.

8. Persis advenientibus, Athenienses resistere constituerunt. De gustibus non est disputandum. Nihil agendo homines male agere discunt.

9. Scio, qua causa sit, cur hoc agas et acturus sis. Cum fur quidam se excusans Demosteni diceret: "Nesciebam tuum hoc esse", ille respondit: "Ad tuum non esse satis sciebas".

10. Res Mancipi et nec Mancipi

Omnes res aut Mancipi sunt aut nec Mancipi. Mancipi res sunt omnia praedia in Italico solo, tam rustica — qualis est fundus, quam urbana — qualis est domus, item iura praediorum rusticorum (servitutes), velut via, iter, actus, aquaeductus, item servi et quadrupedes, velut boves, muli, equi, asini. Ceterae res nec Mancipi sunt (Ulp.).

Magna autem differentia est rerum Mancipi et nec Mancipi. Nam res nec Mancipi ipsa traditione pleno iure alterius fiunt, si corporale sunt et ob id recipiunt tradicpnem. Itaque si tibi vestem vel aurum vel argentum trado sive ex venditionis causa sive ex donationis sive alia ex causa, statim tua fit ea res (Gai.).

Варіант 6

1. Провідмініяйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідмініяйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідмініяйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.

10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. hic sensus acer (это острое чувство); istud animal forte (то храброе животное).
2. planus, a, um; sacer, cra, crum; rudis, e; praecipis, cipitis; audax, acis; alacer, cris, cre; bonus, a, um; similis, e.
3. canto 1; ago 3.
4. deleo 2; dormio 4.
5. numero 1; scio 4.
6. 96 книг, 418 человек, 75 моряков, 329 лет, в 1283 году.
7. Pisistratus primus Homeri libros, confusos antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus. Non decipitur qui scit se decipi.
8. Fama est philosophum Pythagoram, Tarquinio Superbo regnante, in Italiam venisse. Pacta sunt servanda. Lex iubet ea, quae facienda sunt, prohibetque contraria.
9. Lacedaemonii, cum audivissent muros ab Atheniensibus instrui, legatos Athenas miserunt, ut ei id fieri vetarent. Troia expugnata non esset, nisi Graeci dolum adhibuissent.

10. De fontibus iuris Romani

Ius populi Romani constat ex legibus, plebiscitis, senatui consultis, constitutionibus principum, edictis eorum, qui ius edicendi habent, responsis prudentium. Lex est, quod populus iubet atque constituit. Plebiscitum est, quod plebs iubet atque constituit. Plebs autem a populo eo distat, quod populi appellatione universi cives significantur, plebis autem appellatione ceteri cives sine patriciis significantur. Sed postea lex Hortensia lata est, qua plebiscita universum populum tenebant; itaque eo modo legibus exaequata sunt. Senatus consultum est, quod senatus iubet atque constituit: idque legis vicem obtinet. Constitutio principis est, quod imperator decreto vel edicto vel epistula constituit.

Варіант 7

1. Провідміняйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідміняйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідміняйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. ille testis certus (тот надежный свидетель); is agricola liber (этот свободный земледелец).
2. purus, a, um; pinguis, e; ruber, bra, brum; potens, entis; humilis, e; stabilis, e; bonus, a, um; audax, acis.
3. habeo 2, sentio 4.
4. monstro 1, traho 3.
5. tango 3, do 1.

6. 29 книг, 56 человек, 835 моряков, 478 лет, в 1331 году.

7. Oraculum Delficum Lacedaemoniis respondit Sparta nulla re alia nisi avaritia deletum iri. Lycurgi temporibus Homerus fuisse traditur.

8. Artes innumerabiles repertae sunt, docente natura. Recte videtur Ovidius dixisse emendandi laborem maiorem esse, quam scribendi. Pax quaerenda est.

9. Legibus servimus, ut liberi esse possimus. Cum Alexander Darei condiciones repudiavisset, Parmenio: "Ego, — inquit, — si Alexander essem, pacis condiciones acciperem".

10. Mancipatio

Mancipatio est imaginaria quaedam venditio, quod ad ipsum ius proprium civium Romanorum est. Eaque res ita agitur: coram non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus et praeterea alio eiusdem conditionis qui libram aeneam teneat, qui appellatur libripens, is qui mancipio accipit, aes tenet et ita dicit: Hunc ego hominem iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus esto hoc aere aeneaque libra. Deinde aere percutit, libram idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco.

Варіант 8

1. Провідміняйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідміняйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідміняйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. haec oratio pulchra (эта красивая речь); id forum ingens (эта огромная площадь).

2. probus, a, um; mobilis, e; sacer, cra, crum; rudis, e; malus, a, um; ingens, entis; facilis, e; vetus, teris.

3. teneo 2, erro 1.

4. gigno 3, finio 4.

5. claudio 3, lavo 1.

6. 25 книг, 57 человек, 468 моряков, 916 лет, в 1423 году.

7. Nihil prohibet, cum omnia amicis dicamus esse communia, aliquid tamen amico donare. Cicero videtur omnes oratores eloquentia superavisse.

7. Bello Helvetiorum confecto, totius fere Galliae legati ad Caesarem convenerunt. In re publica constituenda instituta sunt praefereunda non iucundiora, sed utiliora.

8. Xerxes non dubitabat, quin copiis suis Graecos superaturus esset. Philippus, cum bellum contra Persas pararet, occisus est. Memoria minuitur, nisi exerceas.

10. De magistratibus Romanorum

Principatus magistratum Romae in manibus consulum erat. Consules erant magistratus annui; consulibus erant imperium et potestas; praeterea consul erat iudex et pontifex maximus. Item ordinarii magistratus alii erant. Praetor urbanus ius inter cives dicebat. Quaestores aerarium

curabant. Censor censum agebat. Postea autem officium censoris erat etiam peccata civium contra bonos mores notare atque senatum legere. Aediles curam aedium, postea curam ludorum denique curam annonae habebant. Extraordinarii magistratus Romae erant dictator, magister equitum, decemviri, tribuni militum consulari potestate.

Варіант 9

1. Провідмініяйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідмініяйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідмініяйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.
5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

1. hic labor gravis (этот тяжелый труд); ea arx alta (эта высокая крепость).

2. iucundus, a, um; pulcher, chra, chrum; rarus, a, um; pauper, eris; humilis, e; impudens, entis; mobilis, e; parvus, a, um.

3. canto 1, intellego 3.

4. debeo 2, partio 4.

5. curo 1, pingo 3.

6. 75 книг, 39 человек, 418 моряков, 726 лет, в 1954 году.

7. Macedonum rex, post proelium, apud Chaeroneam commissum, ad Archidamnum, Lacedaemoniorum regem, litteras, superbiae plenas, dedisset, hic rescripsisse dicitur: "Si umbram tuam mensus eris, eam non maiorem esse, quam ante victoriam, intelleges".

8. Nomine mutato, de te fabula narratur. Iuveni parandum, seni utendum est. Dubitando ad veritatem pervenimus.

9. Lacaena quaedam, cum filium in proelium misisset et interfectum esse audivisset: "Itaque, — inquit, — genueram, ut esset, qui pro patria mori non dubitaret".

10. Ius civile et ius gentium

Omnes populi, qui legibus et moribus reguntur, partim suo proprio, partim communi omnium hominum iure utuntur. Nam ius est, quod (quisque) populus ipse sibi constituit; id ipsius civitatis proprium est vocaturque ius civile, quasi ius proprium civitatis. Quod autem naturalis ratio inter omnes homines constituit, id apud omnes populos custoditur vocaturque ius gentium, quasi eo iure omnes gentes utuntur. Populus itaque Romanus partim suo proprio, partim communi omnium hominum iure utitur.

Варіант 10

1. Провідмініяйте словосполучення в однині та множині.
2. Визначте тип відмінювання прикметників. Утворіть від кожного прикметника форми вищого та найвищого ступенів порівняння, а також прислівники.
3. Провідмініяйте дієслова у всіх часах дійсного способу дійсного і пасивного станів.
4. Провідмініяйте дієслова у всіх часах умовного способу дійсного і пасивного станів.

5. Утворіть від дієслів неособисті форми: дієприкметник (3), герундій, інфінітив.
6. Перекладіть на латинську мову словосполучення. Числівники пишуть латиною словами.
7. Перекладіть речення, випишіть з них інфінітивні конструкції. Вкажіть їх назва і форму інфінітива.
8. Перекладіть речення, випишіть з них оборот *ablativus absolutus* і вкажіть форму дієприкметника в ньому. Випишіть форми герундія і герундіва і вкажіть їх функції.
9. Перекладіть речення, знайдіть в них додаткові, визначте їх типи і поясніть вживання часів умовного способу.
10. Перекладіть письмово текст на російську (українську) мову.

illa civitas libera (то свободное государство); *id exemplar rarum* (этот редкий экземпляр).

1. *stultus, a, um; integer, gra, grum; insons, ntis; magnus, a, um; crudelis, e; sapiens, entis; piger, gra, grum; difficilis, e.*
2. *sto 1, peto 3.*
3. *placeo 2, sentio 4.*
4. *porto 1, duco 3.*
5. 69 книг, 31 человек, 317 моряков, 687 лет, в 1789 году.
6. *Ex tuis litteris cognovi te Romam venire non potuisse. Multos scriptores Magnus ille Alexander secum habuisse dicitur.*
7. *Xerxes Thermopylis expugnatis urbem Athenas incendio delevit. Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo. Non exemplis, sed legibus iudicandum est.*
8. *Cum hostes territi essent et iam in fugam se darent, dux eos monuit, ut pristinae virtutis meminissent. Nisi stultus sim, huic homini non crederem. Amicus meus cognovit, quos libros legissem.*
10. *De iure personarum*

Список літератури

Основна

1. Закалюжний М. Латинська мова. – Київ.: Кондор, 2003. – 250 с.
2. Звонська Л.Л. Латинська мова: підручник. - К.: Кондор, 2003. – 275 с.
3. Кацман Н.В. Латинский язык. Учебник. - К.: Знання, 2001. – 380 с.
4. Кацман Н.П. Ульянова И.Л. Латинский язык. Учебник для лицеев и гимназий. - М.: Владос, 1999. – 376 с.
5. Корж Н.Г., Шведов С.А. Латинська мова. Підручник для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосвітніх шкіл. - Київ: Абрис, 1995. – 287 с.
6. Литвинов В. Латинська мова. - К.:Знання, 2002. – 214 с.
7. Мирошенкова В.У. Латинский язык для гуманитарных ВУЗов. - М.: Владос, 2002. – 310 с.
8. Паласюк Г.Б. Латинська мова: Підручник. - К.: Кондор, 2000. – 197 с.
9. Яковенко Н. Латинська мова. - К.:Кондор, 2002. – 235 с.
10. Ярхо В.Н. Латинский язык: Учебник для пед. Ин-тов по специальности «Иностранный язык». - М.: Владос, 2002. – 379 с.